

Uitnodiging inloopbijeenkomst 13 december 2018

Nieuwsbrief Natura 2000-gebied Willinks Weust

Nummer 7, november 2018

Provincie Gelderland werkt samen met Waterschap Rijn en IJssel, Staatsbosbeheer en gemeente Winterswijk aan het versterken van de natuur in uw omgeving. We willen de natuur in Natura 2000-gebieden beter beschermen. Daarvoor zijn maatregelen nodig. In deze nieuwsbrief informeren wij u over het inrichtingsplan dat nodig is voor de uitvoering van de maatregelen.

Inloopbijeenkomst voorlopig ontwerp inrichtingsplan

Graag nodigen we u uit voor een inloopavond op 13 december over de plannen voor Willinks Weust. U bent tussen 19.00 en 21.00 uur van harte welkom om het voorlopig ontwerp van het inrichtingsplan voor Willinks Weust te bekijken. De bijeenkomst is in Café Schreurs, Kottenseweg 119 in Kotten.

Maatregelen voor behoud en herstel van natuur

In dit eerste ontwerp van het inrichtingsplan (het voorlopig ontwerp) staan de maatregelen die nodig zijn om de natuur in het gebied te behouden, herstellen en versterken. Denk aan natuurmaatregelen, zoals het afgraven van de voedselrijke bovengrond en aan watermaatregelen, zoals het ondieper maken van watergangen om de grondwaterstand in het natuurgebied te verhogen.

Input voor inrichten van natuurgebied

Tijdens de inloopavond kunt u input meegeven voor dit voorlopig ontwerp inrichtingsplan. Past uw idee in onze plannen voor natuurherstel en in de uitvoering, dan nemen we het mee. U kunt die avond ook informatie krijgen over bijvoorbeeld de uitvoering van de natuurmaatregelen in het gebied en de planning daarvan. Deze bijeenkomst is een vervolg op de inloopavond van afgelopen februari over het inpassingsplan van de provincie (de bestemmingsplanwijziging van landbouwgrond naar natuurgrond).

Gesprekken met eigenaren en pachters

Met eigenaren en pachters van de (agrarische) percelen rond Willinks Weust hebben we de afgelopen tijd gesprekken gevoerd en vindt nog nadere afstemming plaats. Contactpersoon hiervoor is onze gebiedscoördinator Pascal Thijssen. Hij is telefonisch bereikbaar op 06 10 94 21 55 of per mail: p.thijssen@wrij.nl.

Definitief ontwerp inrichtingsplan

Nadat het voorlopige ontwerp van het inrichtingsplan is besproken met de eigenaren in het gebied en andere deskundigen, komt uiteindelijk het definitieve ontwerp tot stand. Het inrichtingsplan wordt niet ter visie gelegd. Het is namelijk een uitwerking van het Natura 2000-beheerplan voor Willinks Weust, dat inmiddels definitief is vastgesteld door provincie Gelderland. Over de uitvoering van het inrichtingsplan houden wij u uiteraard op de hoogte.

Meer informatie

Heeft u vragen die u graag beantwoord wilt hebben op de inloopbijeenkomst van 13 december? Stel ze dan aan Marc Doppenberg van Staatsbosbeheer, telefonisch via 06 54 27 83 94 of per mail m.doppenberg@staatsbosbeheer.nl. U kunt ook tijdens de avond onderwerpen aandragen die voor u persoonlijk van belang zijn bij de inrichting van Willinks Weust. Medewerkers van Staatsbosbeheer, Waterschap Rijn en IJssel, gemeente Winterswijk en provincie Gelderland staan klaar om uw vragen te beantwoorden.

Bijzondere natuur beschermen en herstellen

Willinks Weust is een kleinschalig gebied met verrassende natuur. Dat komt door de speciale opbouw van de bodem: de ondergrond bestaat voor een deel uit muschelkalk en bontzandsteen, afgedekt met keileem en zand. Dit is voor Nederland en Europa uniek en levert bijzondere natuur op. Daarom maakt het gebied deel uit van Natura 2000; een netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa. In een van de groeves broedt een paartje oehoes en is het leefgebied van de kamsalamander en de rugstreeppad. Zeldzame planten zoals karwijselie, vlozegge, blonde zegge, bevertjes en kammos voelen zich thuis in de vochtige graslanden. In het gebied vind je ook jeneverbesstruiken, hulst, beukenbossen en eiken-haagbeukenbossen. Deze bijzondere natuur willen we behouden en versterken. Veel zeldzame planten en dieren hebben het namelijk moeilijk. Hun leefgebied is klein, de lucht is te zuur en de grond is te droog en te voedselrijk. Als we de omstandigheden verbeteren, dan kan de natuur zich herstellen. Zo is de natuur beter bestand tegen onder andere stikstof in de bodem.

Voorlopig ontwerp inrichtingsplan gereed

In de nieuwsbrief van mei 2018 hebben wij u geïnformeerd over de voorbereidingen voor het inrichtingsplan. In de afgelopen periode is het voorlopig ontwerp van het inrichtingsplan opgesteld. In dit plan zijn de maatregelen voor natuur uitgewerkt, zodat we deze van 2019 tot 2021 kunnen uitvoeren.

Onderzoeken van terrein, bodem en waterhuishouding

In het Natura 2000-beheerplan van Willinks Weust en in de gebiedsanalyse van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) staan de maatregelen aangegeven. Om te kunnen bepalen hoe de maatregelen precies moeten worden uitgevoerd, zijn in de afgelopen periode aanvullende onderzoeken gedaan naar met name het terrein, de bodemgesteldheid en de waterhuishouding. De resultaten van deze onderzoeken vormen samen met eerdere onderzoeken de basis voor het voorlopig ontwerp inrichtingsplan. De maatregelen zijn nu zo uitgewerkt dat de natuurdoelen goed worden gehaald en dat er zo min mogelijk nadelen voor de directe omgeving ontstaan. Ook de komende periode vinden nog een aantal onderzoeken plaats. Het gaat om detailonderzoek naar de waterhuishouding, bodem en terreinomstandigheden. Als dit op omliggende gronden van bewoners of grondeigenaren is, dan nemen medewerkers van het adviesbureau of de gebiedscoördinator Pascal Thijssen van Waterschap Rijn en IJssel hierover vooraf contact met u op.

Veld vol orchideeën in Willinks Weust

Maatregelen voor natuur

Keizersmantel, een zeldzame vlindersoort die profiteert van de maatregelen in Willinks Weust

De waardevolle natuur in Willinks Weust willen we behouden en versterken. Daarvoor is het nodig de omstandigheden in het gebied te verbeteren. Met het treffen van de juiste maatregelen kunnen de oorspronkelijke plantensoorten weer terugkeren. En die trekken weer dieren aan, zoals bijzondere vlindersoorten.

Bovengrond verwijderen

Om de oorspronkelijke plantensoorten die groeien op vochtige graslanden (heischrale graslanden) te laten terugkeren, gaan we op een aantal percelen de in het verleden opgebrachte grond of fosfaatrijke (voedselrijke) bovengrond afgraven en afvoeren. Deze percelen zijn in eigendom van Staatsbosbeheer, provincie Gelderland en een particuliere eigenaar. Het gaat om ongeveer 13 hectare. Daarnaast wordt op 2,3 hectare de bovenlaag afgeplagd. Zo kunnen plantensoorten als klokjesgentiaan en blauwe zegge weer terugkeren.

Verbinding tussen leefgebieden

Ook is het nodig om de bestaande en de nog te ontwikkelen vochtige graslanden met elkaar te verbinden. Diersoorten kunnen zich dan makkelijker verplaatsen tussen de verschillende bloemrijke leefgebieden. Onder andere keizersmantel en grote weerschijnvlinder profiteren hiervan. Dit zijn voor Nederland zeldzame vlindersoorten, in Willinks Weust komen ze in lage aantallen voor. Hiervoor is het nodig een aantal bosstroken te kappen. Het gaat om ongeveer 1,7 hectare. Op deze gronden wordt ook het heischraalland hersteld, in samenhang met een geleidelijke overgang naar struiken en bos.

Bosranden

Vlindersoorten krijgen ook meer geschikte ruimte doordat we over een lengte van ongeveer 4 kilometer de struiken en bomen in de bosranden vaker terug gaan snoeien. En door een strook van het grasland, grenzend aan de bosrand, niet jaarlijks te maaien. Zo ontstaat een gevarieerde structuur met veel nectarplanten in de overgang van grasland naar bos. In 1,5 hectare passen we de boomsoortensamenstelling wat aan, door uitheemse soorten of planten die hier niet thuishoren te verwijderen of tot dicht bij de grond terug te snoeien. Daarmee verdwijnt hier dus geen bos, maar versterkt de structuur van de bosranden en het bosgebied.

Ongeveer 1,2 kilometer beplanting (grotendeels houtwal) gaan we terugbrengen en we voeren herstelwerk uit aan een poel. Dat is goed voor de kamsalander en andere soorten die in poelen leven.

Waterhuishouding

Voor de natuur is het nodig om de waterhuishouding in Willinks Weust te verbeteren. Hiervoor gaan we de waterlopen van de Vossenveldsebeek en de afwatering van de Bekeringswieste plaatselijk ondieper maken (in totaal bijna 4 kilometer) en wordt op een aantal percelen (in totaal ongeveer 13 hectare) bestaande drainage afgekoppeld. Ook gaan we een aantal bestaande sloten en greppels dempen of ondieper maken.

Effecten beperken

De veranderde waterhuishouding in Willinks Weust kan gevolgen hebben voor de grondwaterstand op omliggende, veelal agrarische percelen. Gebiedscoördinator Pascal Thijssen van Waterschap Rijn en IJssel en adviesbureau RoyalHaskoningDHV hebben hierover overleg met de eigenaren van deze percelen. Met een aantal eigenaren is afgesproken om percelen op te hogen en de perceelsafwatering aan te passen om eventuele toekomstige overlast zoveel mogelijk te voorkomen. De komende tijd worden met deze eigenaren nadere afspraken hierover gemaakt. Ook tijdens de uitvoering van de maatregelen blijven we graag in goed contact, om overlast zo veel mogelijk te beperken en de uitvoering zo goed mogelijk te laten verlopen.

Landschap beleven

Naast de natuur, profiteert ook het landschap van de maatregelen. Het oorspronkelijke landschap van Willinks Weust is na de inrichting beter zichtbaar door de ontwikkelde vochtige graslanden, de nieuwe zichtlijnen en het herstel van enkele verdwenen houtwallen. We gaan nog een laarzenpad uitzetten, zodat straks iedereen kan genieten van dit mooie landschap.

De rugstreeppad, een beschermde amfibiesoort, in Willinks Weust

Van onderzoek naar uitvoering; het proces tot nu toe

Aan het uitvoeren van de maatregelen voor natuur in Willinks Weust gaat een proces vooraf. Dit proces volgt op het besluit in 2013 om Willinks Weust aan te wijzen als Natura 2000-gebied. De plannen voor Willinks Weust zijn een uitwerking van het vastgestelde beheerplan Natura 2000 en de gebiedsanalyse van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Zowel aan het voorbereiden als het uitvoeren van deze maatregelen werken gemeente Winterswijk, Waterschap Rijn en IJssel, Staatsbosbeheer en provincie Gelderland nauw samen. Dat doen zij in overleg met omwonenden en betrokkenen bij het natuurgebied. Hieronder zijn de verschillende stappen toegelicht.

Stap 1: 2014 tot heden

Afgelopen jaren zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd, waaronder kwaliteit en kwantiteit van het oppervlakte- en grondwater, het voorkomen van planten- en diersoorten en archeologie. Er zijn samenwerkingsovereenkomsten met de samenwerkende partijen afgesloten en het netwerk van peilbuizen is uitgebreid (binnen en buiten het natuurgebied). Op 26 september 2018 hebben Provinciale Staten van Gelderland een inpassingsplan vastgesteld. In dit provinciaal bestemmingsplan is op een aantal percelen de bestemming gewijzigd van bijvoorbeeld agrarisch of bos naar natuur. Tot slot zijn voor een aantal locaties afspraken gemaakt over maatregelen om te voorkomen dat overlast ontstaat als gevolg van plaatselijke waterstandverhoging.

Stap 2: Juli tot oktober 2018

Alle verschillende plannen, gegevens en onderzoeken (van waterschap, Staatsbosbeheer, gemeente en provincie) voor de inrichting zijn samengebracht op een aantal inrichtingskaarten. De eerste versie van deze kaarten is het voorlopig ontwerp inrichtingsplan. Het waterschap

heeft de maatregelen uit dit voorlopig ontwerp doorgerekend, waarmee nu duidelijk is waar plaatselijke verhoging van grondwaterstanden kan plaatsvinden. Met deze berekeningen weten we ook zo goed als zeker of en waar de natuurmaatregelen effecten kunnen hebben en waar er overlast kan ontstaan. We nemen dan maatregelen om die overlast te voorkomen. Denk bijvoorbeeld aan het opbrengen van grond of aanpassen van de afwatering op agrarische percelen. Deze zogeheten mitigerende maatregelen zijn ook onderdeel van het voorlopig ontwerp inrichtingsplan. Het voorlopig ontwerp wordt de komende tijd nog nader uitgewerkt, waarmee er nog een aantal maatregelen wat kunnen veranderen.

Stap 3: Inloopbijeenkomst 13 december 2018

Het voorlopig ontwerp inrichtingsplan, dat bestaat uit overzichtskaarten van alle inrichtingsmaatregelen, kunt u tijdens de inloopavond bekijken. Als u vragen of ideeën heeft over de voorgestelde maatregelen, bespreken wij deze graag met u. Het is wel belangrijk dat ideeën passen in de plannen voor natuurherstel en in de uitvoering. Met eigenaren en pachters van percelen waar we overlast verwachten, zijn we in overleg over de maatregelen op en rond deze percelen die overlast zo veel mogelijk moeten voorkomen.

Stap 4: December 2018/januari 2019

Het voorlopig ontwerp werken we verder uit in een definitief ontwerp inrichtingsplan. In deze periode zetten we de puntjes op de i. Als er in het definitief ontwerp inrichtingsplan nog belangrijke wijzigingen worden aangebracht, dan brengen wij u daarvan op de hoogte. Als er wijzigingen op of direct rond particulier eigendom plaatsvinden, stemmen we dat af met betreffende eigenaar of pachter. Op dit moment is de verwachting dat zich in de plannen geen grote wijzigingen meer zullen voordoen.

Stap 5: Januari 2019 tot en met juli 2019

In deze periode vragen we de laatste vergunningen aan die nodig zijn voor het uitvoeren van de maatregelen, inclusief de procedure Waterwet. Daarnaast stellen we een werkschrijving (het bestek) op voor de aannemer die het werk gaat uitvoeren en wordt het werk aanbesteed aan een daarvoor geschikte aannemer.

Stap 6: Augustus 2019 – 2021

In augustus 2019 is de planfase afgerond en begint de uitvoeringsfase. We gaan dan bekijken wanneer we het beste de maatregelen kunnen uitvoeren op de verschillende locaties. Dat zal waarschijnlijk starten na de zomer van 2019, waarbij we rekening moeten houden met de omstandigheden van het terrein (het moet droog genoeg zijn) en de soms zeldzame planten- en diersoorten die hier voorkomen. Het werk gaan we mogelijk in een aantal fasen uitvoeren, maar moet in 2021 gereed zijn. Kort voor de uitvoering informeren wij u per nieuwsbrief over de werkzaamheden of we doen dat op een inloopavond.

Meer informatie

Voor vragen kunt u contact opnemen met projectcoördinator Marc Doppenberg van Staatsbosbeheer, telefonisch via 06 54 27 83 94 of per mail m.doppenberg@staatsbosbeheer.nl.

Bestemmingswijziging voor natuur vastgesteld

In de nieuwsbrieven van januari en mei 2018 hebben wij u geïnformeerd over de noodzakelijke bestemmingsherziening van percelen in Willinks Weust. Voor het uitvoeren van sommige maatregelen voor natuur is het namelijk nodig de bestemming te wijzigen van agrarisch of bos naar natuur. Normaal gesproken herziet de gemeente het bestemmingsplan. In dit geval heeft de gemeente aan de provincie gevraagd het over te nemen. Daarvoor is een provinciaal inpassingsplan (PIP) opgesteld.

Dit inpassingsplan hebben Provinciale Staten van Gelderland op 26 september 2018 vastgesteld. Tot en met 22 november lagen de stukken ter inzage en was het mogelijk beroep in te stellen bij de Raad van State. Bij het ter perse gaan van deze nieuwsbrief was nog niet bekend of er bij de Raad van State beroepschriften zijn ingediend.

Uitspraak Europese Hof over Programma Aanpak Stikstof

Op 7 november 2018 heeft het Europese Hof van Justitie een uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Zij deed dat in antwoord op vragen van de Raad van State. De PAS-partners (de ministeries van LNV en I&W, de 12 provincies en het ministerie van Defensie) bestuderen momenteel de uitspraak en de consequenties.

De uitspraak van het Europese Hof is niet van invloed op de uitvoering van de maatregelen uit het Programma Aanpak Stikstof. Dat betekent dat we deze maatregelen kunnen uitvoeren. In het Programma Aanpak Stikstof staan maatregelen om de uitstoot van stikstof omlaag te brengen en maatregelen om de natuur sterker te maken tegen overbelasting van stikstof. Op deze manier zijn er nieuwe economische activiteiten bij Natura 2000-gebieden mogelijk. Meer informatie over het PAS, de uitspraak van het Europese Hof en de laatste stand van zaken staat op www.bij12.nl/onderwerpen/programma-aanpak-stikstof.

Jonge oehoes in oude steengroeve krijgen bezoek

Menno Bentveld van Vroege Vogels in de oude steengroeve

Dit voorjaar was Vroege Vogels in de Achterhoek. Boswachter Dirk van den Brink van Staatsbosbeheer vertelt in de uitzending over de oude steengroeve in Willinks Weust en hoe deze is overgenomen door de natuur. Ook zijn ze bij het ringen van jonge oehoes in de steengroeve. De oehoe broedt hier al jaren; een van de weinige plekken in Nederland. Heeft u de uitzending gemist? U kunt deze nog terugkijken via <https://vroegevogels.bnnvara.nl/media/383944>.

De Vossenveldsebeek gaan we voor een deel ondieper maken

Op stap met de boswachter in Willinks Weust

Wilt u eens een kijkje nemen in Willinks Weust? Dat kan! Volgend voorjaar houden provincie Gelderland en Staatsbosbeheer een excursie in Willinks Weust voor belangstellenden. U bent dan te gast in een gebied dat normaal niet is opengesteld.

Tijdens de excursie komt u alles te weten over de maatregelen voor natuur, waarvan de uitvoering in het najaar van 2019 van start gaat. Ook staan we stil bij de bijzondere natuur in Willinks Weust en hoe we deze gaan helpen door het nemen van de juiste maatregelen.

Nadere informatie over deze excursie en hoe u zich kunt aanmelden, staat in onze volgende nieuwsbrief. Wij zien er naar uit om u ook dan te ontmoeten!

Natuurgebieden in Winterswijk

Aan drie kanten omsloten door Duitsland, liggen ver van de snelweg een aantal unieke natuurgebieden. In onder meer het Wooldse Veen, Willinks Weust, Korenburgerveen, Bekendelle en het gebied rond de Boven-Slinge werkt provincie Gelderland samen met Waterschap Rijn en IJssel, gemeente Winterswijk, en terreinbeherende organisaties aan de bescherming en het herstel van de prachtige natuur als onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een initiatief van de provincie Gelderland en komt tot stand in samenwerking met Waterschap Rijn en IJssel, Staatsbosbeheer en gemeente Winterswijk. U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u eigendommen heeft in of dicht bij Willinks Weust of omdat u in het verleden betrokken was. Wij houden u via deze nieuwsbrief op de hoogte van de ontwikkelingen in Willinks Weust.

Aan- en afmelden nieuwsbrief

Gedurende de looptijd van het project ontvangt u 2 keer per jaar een nieuwsbrief, of vaker als er nieuws is. De nieuwsbrieven sturen we digitaal. Ontvangt u de nieuwsbrief nog niet? Stuur dan een mail naar: willinksweust@gelderland.nl. Als u geen e-mailadres heeft, neem dan telefonisch contact op, dan sturen wij u de nieuwsbrief per post. Wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Dan kunt u zich ook via dit mailadres afmelden.

Meer informatie op website

Achtergrondinformatie en documenten kunt u raadplegen op www.gelderland.nl/willinks-weust. In de vorige nieuwsbrieven staat onder andere informatie over het provinciale inpassingplan en het meetnet voor grondwaterstanden. Deze nieuwsbrieven vindt u ook op de website. Ook staat op deze pagina het Natura 2000-beheerplan van Willinks Weust en de gebiedsanalyse van het Programma Aanpak Stikstof (PAS).

Provincie Gelderland

Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 CX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl